

Thông tin xuyên tạc

Tài liệu này tập trung vào **thông tin xuyên tạc**, là thông tin được cố tình tạo ra hoặc chia sẻ để lừa dối và gây hại.

Thông tin sai lệch là thông tin sai sự thật hoặc không chính xác được chia sẻ mà không có ý định lừa dối hoặc gây hại.

Cơ quan Tình báo An ninh New Zealand (NZSIS) định nghĩa thông tin xuyên tạc là thông tin cố tình sai sự thật hoặc gây hiểu lầm, phát tán ra nhằm mục đích gây hại hoặc đạt được mục đích rộng lớn hơn. Nó thường được lan truyền trên mạng hoặc mạng xã hội, nhưng cũng có thể xuất hiện trên truyền hình, đài phát thanh hoặc trong các bản tin, bao gồm cả báo chí.

Các nhà nước nước ngoài và các thế lực ủy nhiệm của họ có thể sử dụng thông tin xuyên tạc như một phần của sự can thiệp từ nước ngoài để gây ảnh hưởng và đánh lừa người dân và cộng đồng theo những cách có thể gây hại.

Thông tin xuyên tạc có thể lan truyền như thế nào

Thông tin xuyên tạc có thể lan truyền theo nhiều cách, bao gồm:

- **Các ứng dụng nhắn tin và mạng xã hội**, nơi thông tin thường được chuyển tiếp giữa những tin tưởng lẫn nhau.
- **Nội dung được chia sẻ trong cộng đồng hoặc các nhóm cùng sở thích**, nơi mọi người có thể tin tưởng hơn vì nó đến từ các nguồn quen thuộc hoặc bằng ngôn ngữ mà họ hiểu.
- **Thông tin từ các phương tiện truyền thông hoặc nguồn bên ngoài New Zealand** và có thể không phù hợp với truyền thông hoặc bối cảnh của New Zealand.
- **Các nền tảng mạng xã hội** có thể lan truyền thông tin xuyên tạc một cách nhanh chóng, đặc biệt là các nội dung dạng ngắn như video TikTok, Instagram reels, hoặc bài đăng trên Twitter/X.
- **Những người có ảnh hưởng và những người có ảnh hưởng trong phạm vi nhỏ** có thể lan truyền thông tin xuyên tạc vì họ có lượng người theo dõi lớn, tin tưởng họ.
- **Các công cụ tìm kiếm và đề xuất** trên các nền tảng có thể hiển thị thông tin xuyên tạc cho người dùng, ngay cả khi họ không tìm kiếm thông tin đó.
- **Chia sẻ ngoại tuyến**, chẳng hạn như tờ rơi, áp phích được in ra, những lời truyền miệng tại nơi làm việc, trường học hoặc trong cộng đồng.

Các loại thông tin xuyên tạc

Các nhà nước nước ngoài có thể sử dụng thông tin xuyên tạc như một phần của sự can thiệp của nước ngoài. Dưới đây là một số ví dụ về các nội dung có thể được sử dụng để **cố tình đánh lừa mọi người**:

- **Nội dung lan truyền gây hiểu nhầm:** Nội dung trực tuyến được cố tình thiết kế để thu hút sự chú ý và khiến mọi người nhấp vào đường link, thường sử dụng những tuyên bố gây hiểu lầm hoặc phóng đại.
- **Tiêu đề lừa đảo, phóng đại hoặc sai sự thật:** Dòng tiêu đề cố tình bóp méo, phóng đại hoặc xuyên tạc thông tin để gây hiểu lầm cho mọi người.
- **Báo chí cố tình đưa tin kém chất lượng hoặc bị thao túng:** Các bài báo được trình bày như những bài đưa tin đáng tin cậy nhưng cố tình thiếu nghiên cứu, bằng chứng hoặc kiểm chứng thông tin đúng mức.
- **Thông tin sai sự thật để gây tổn hại đến danh tiếng:** Nội dung được thiết kế có chủ ý để tác động tiêu cực đến danh tiếng của một người nào đó hoặc để chạy các chiến dịch bôi nhọ, thường nhắm vào những cá nhân lên tiếng chỉ trích nhà nước nước ngoài.
- **Sự thật bịa đặt hoặc thao túng:** Các thông tin sai sự thật như dòng thời gian, địa điểm, tên hoặc nguồn được bịa ra, cố ý đưa vào để gây hiểu lầm và lừa dối mọi người.
- **Ảnh và video giả mạo hoặc đã bị chỉnh sửa:** Hình ảnh hoặc video được tạo ra hoặc chỉnh sửa kỹ thuật số (bao gồm cả việc sử dụng trí tuệ nhân tạo) nhằm mục đích cố ý đánh lừa người xem.
- **Khuếch đại phối hợp:** Nội dung cố tình gây hiểu lầm được chia sẻ rộng rãi bởi các mạng lưới tài khoản, bot hoặc trang web nhằm mục đích làm cho nó có vẻ đáng tin cậy hoặc phổ biến hơn thực tế.
- **Các phương tiện truyền thông liên kết với nhà nước hoặc các mối liên kết không được tiết lộ:** Nội dung được sản xuất bởi các kênh truyền thông, trang web hoặc tài khoản mạng xã hội tự xưng là độc lập nhưng lại có liên kết với các chính phủ nước ngoài.
- **Nghệ thuật châm biếm hoặc phóng tác bị lạm dụng làm thông tin xuyên tạc:** Nội dung châm biếm hoặc phóng tác được sử dụng để cố tình gây hiểu lầm và ảnh hưởng đến quan điểm của mọi người, đôi khi là một phần của các chiến dịch thông tin xuyên tạc có tổ chức.

Suy nghĩ về những gì bạn nhìn thấy

Kiểm tra:

- **Liệu thông tin đó có đến từ một nguồn đáng tin cậy hay không** và liệu các trang tin tức đáng tin cậy khác có đưa tin tức tương tự hay không. Hãy tham khảo tài liệu ["Cách nhận biết tin giả"](#) của Netsafe để tìm hiểu thêm.
- **Câu chuyện hoặc thông tin gốc đã xuất hiện ở đâu** và người đang quảng bá hoặc chia sẻ nó là ai.
- **Tác giả là ai và xuất thân, mục đích hoặc mối quan tâm của họ là gì** (ví dụ: có phải họ đang cố gắng cung cấp thông tin, thuyết phục, quảng bá một quan điểm cụ thể nào đó, hoặc tác động đến ý kiến của mọi người hay không).

Xem xét:

- **Tạm dừng** khi nội dung gây ra phản ứng cảm xúc mạnh mẽ (ví dụ: cảm giác khẩn cấp, sợ hãi hoặc phẫn nộ).
- **Hỏi lý do tại sao** nội dung đó được tạo ra hoặc chia sẻ (ví dụ: để tác động đến dư luận, tạo lượt nhấp chuột hoặc thúc đẩy hành động).
- **Suy nghĩ xem ai được hưởng lợi** nếu thông tin đó được tin tưởng hoặc chia sẻ.

Ví dụ: nếu bạn thấy một bài đăng nói rằng 'hãy chia sẻ ngay bây giờ trước khi nó bị gỡ xuống', điều này sẽ khiến bạn dừng lại và suy nghĩ về lý do tại sao nó được chia sẻ.

Cần làm gì khi bạn không chắc chắn

Điều quan trọng cần nhớ là việc không biết ngay lập tức một thông tin nào đó có phải là thông tin bịa đặt hay không là một việc hoàn toàn bình thường.

Dành thời gian suy nghĩ trước khi chia sẻ thông tin sẽ cho bạn cơ hội xem xét xem thông tin đó có đúng sự thật hay không, kiểm tra lại các dữ kiện, và tránh lan truyền thông tin không chính xác.

Bạn cũng có thể trò chuyện với những người đáng tin cậy, chẳng hạn như các thành viên trong gia đình hoặc bạn bè, để nghe ý kiến của họ về thông tin đó.

Thông tin xuyên tạc được các nhà nước nước ngoài và các lực lượng ủy nhiệm của họ sử dụng

Dưới đây là một số đặc điểm của các thông tin xuyên tạc được **các nhà nước nước ngoài và các thế lực ủy nhiệm** của họ cố tình sử dụng:

- **Kích động cảm xúc mạnh mẽ** trong khi cố tình bỏ qua các sự thật hoặc bằng chứng quan trọng để gây ra sự tức giận, sợ hãi hoặc phẫn nộ.
- **Đưa ra thông tin gây hiểu lầm hoặc phóng đại** để gây phản ứng hoặc lan truyền nhanh chóng.
- **Sử dụng ngôn ngữ giàu cảm xúc** để khơi gợi phản ứng ở người đọc thay vì cung cấp thông tin cho họ.
- **Thể hiện sự thiên vị rõ ràng hoặc dựa vào định kiến** để tác động đến cách mọi người suy nghĩ về một vấn đề hoặc một nhóm người.
- **Loại bỏ những quan điểm hoặc góc nhìn khác** để chỉ trình bày một khía cạnh của câu chuyện.
- **Bao gồm thông tin không chính xác, bị thao túng hoặc lỗi thời** nhưng lại được trình bày như thể đó là thông tin chính xác.
- **Chứa nhiều lỗi chính tả hoặc ngữ pháp**, điều này đôi khi cho thấy độ tin cậy thấp hoặc nội dung được tạo ra rất vội vàng.
- **Sử dụng hình ảnh hoặc video chất lượng thấp, đã chỉnh sửa hoặc không phù hợp với ngữ cảnh** để hỗ trợ cho thông tin gây hiểu lầm.

Kiểm soát dòng thông tin cập nhật liên tục trên mạng xã hội của bạn

Nếu một tài khoản mạng xã hội đang chia sẻ thông tin sai sự thật hoặc gây hiểu lầm:

- **Chặn hoặc hủy theo dõi** tài khoản đó để ngăn chặn việc xuất hiện thêm các nội dung tương tự.
- **Báo cáo tài khoản đó** trên nền tảng mạng xã hội để giúp giảm nội dung độc hại trực tuyến.

Cách báo cáo các thông tin bịa đặt

Bạn có thể báo cáo nội dung trực tuyến có hại hoặc sai sự thật:

- Báo cáo các thông tin bịa đặt và các nội dung độc hại khác trên [trang web Netsafe](#).
- Nếu nội dung truyền thông gây hiểu lầm hoặc vi phạm các quy định về phát thanh truyền hình, hãy khiếu nại với [Hội đồng Truyền thông New Zealand](#) hoặc [Cơ quan Tiêu chuẩn Quảng cáo](#).
- Báo cáo các thông tin xuyên tạc trên mạng xã hội bằng cách sử dụng **tính năng báo cáo của các nền tảng**.

Tìm hiểu thêm trên Netsafe

[Netsafe](#) là một tổ chức an toàn trực tuyến độc lập, phi lợi nhuận của New Zealand, cung cấp hỗ trợ, kiến thức chuyên môn và giáo dục về an toàn trực tuyến cho người sống ở New Zealand, bao gồm: [trẻ em và thanh thiếu niên](#), [phụ huynh và người chăm sóc](#), [người lớn](#) và [người cao tuổi](#).

Headspace Invaders

[Headspace Invaders là một nền tảng tương tác](#) giúp thanh thiếu niên từ 12 đến 16 tuổi xây dựng sự tự tin và kỹ năng tư duy phản biện khi tiếp cận nội dung trực tuyến, giúp các em nhận biết được sự thao túng, áp lực và tác hại trên mạng.